
Ajánlás a Három generációval az egészségért program praxisközösségei számára a COVID-19 járvány idején

A COVID 19 okozta járványhelyzetben, illetve az ennek okán elrendelt vészhelyzetben az egészségügyi alapellátásban is jelentősen megváltozott a mindennapi munka, hiszen – nagyon helyesen - csökkenti kellett az orvos-betegtalálkozók számát és a távkonzultációt kellett előtérbe helyezni.

Az alábbiakban szakmai szempontból igazodási pontokat kívánunk adni a Három generációval az egészségért program megvalósításával kapcsolatban.

Előzmények:

1. A kihirdetett veszélyhelyzet miatt szükséges egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 10/2020. (III. 14.) EMMI rendelet módosította a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendeletet. Ennek értelmében a veszélyhelyzet időtartama alatt a szervezett, célzott nép-egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése a veszélyhelyzet megszűnéséig elhalasztásra kerül. Fentieket a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet és a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet módosításáról szóló 17/2020. (IV. 30.) EMMI rendelet hatályon kívül helyezte.
Fontos tudni, hogy a Három generációval az egészségért program, nem tartozik a szervezett, célzott nép-egészségügyi szűrővizsgálatok közé.
2. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyi Szakmai Kollégium Háziorvostan Tagozat COVID-19 eljárásrenddel kapcsolatban kiadott ajánlása, melyet dr. Kásler Miklós miniszter adott ki 2020.március 21-én, foglalja az Európai Unió illetve hazai költségvetésből finanszírozott praxisközösségek feladataival. A feladatok között kiemelten szerepelnek a távkonzultációs megoldások.

Szakmai ajánlás a Három generációval az egészségért program keretei között a járványhelyzetben végezhető tevékenységekre:

A.) Praxisközösségi szinten

1. Az ellátás szervezése praxisközösségi szinten.
2. A humán erőforrás pótlása/helyettesítése a praxisközösségen belül illetve környező területeken (Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályával egyeztetett módon), szükség esetén praxisközösségen és településen belüli helyettesítés.
3. A lakosság tájékoztatása a helyi médiában a járványügyi helyzettel kapcsolatban, az egészségügyi ellátásban bekövetkezett változásokról és az elérhető szolgáltatásokról.
4. A lakosság számára oktató, ismeretterjesztő online anyagok kidolgozása és megosztása.
5. Online tanácsadás, konzultációk bevezetése különös tekintettel a dohányzásról való leszokás támogatására, mely a légúti infekciók szempontjából jelentős kockázat, infekciókontroll tréningek tartásának lehetősége, továbbá olyan, a projekt eredeti tevékenységében is tervezett egyéni, vagy csoportos foglalkozások, melyek személyes megjelenés nélkül is végezhetőek telefonon, vagy video-kommunikációs eszközökkel (dietetika, mozgásprogramok, pszichológiai foglalkozás, védőnői tanácsadás, stb.)
6. Gyerekprogramok megvalósítása otthoni környezetben (feltétel: szükséges szakmai anyagok, iránymutatások elkészítése)
7. 65 év feletti és a súlyos krónikus betegségekben szenvedő, 65 év alatti kollégák kollégák átterelése a telefonos illetve online megoldások biztosítására

B.) Praxisban dolgozó szakemberek:

Azon páciensek bevonása javasolt, akik egyébként is felhívják házi orvosukat (gyógyszer, panasz, vagy egyéb bármilyen más ügyben!) Elsősorban ezt a lehetőséget javasolt kihasználni, ahelyett hogy bármely praxisközösségi tag proaktív módon keresse fel a páciens!

- A páciensek illetve szülők folyamatos tájékoztatása személyesen, telefonon, e-mailben, internetes felületen az igénybe vehető szolgáltatásokról. (továbbá: a rendkívüli helyzet miatti változásokról, legyen az a rendelés esetleges módosulása, a városban alakuló egészségügyi szolgáltatásokról, a járvány terjedéséről, védőfelszerelések beszerzésének lehetőségéről szóló tájékoztatás).
- Egészségértés, Hepatitis C kérdőívek kitölttetése, begyűjtése pl. emailben.
- „Táv”- egészség tanácsadás orvosok, ápolók segítségével a napi rendelés mellett az idősek, krónikus betegek segítésére.
- Adherencia javítás távkonzultáció keretében.
- A korábban elvégzett laborvizsgálatok alapján (megengedett a 12 hónapon belüli eredmény figyelembe vétele) és a pályázati kiírásban és a szakmai szervezési munkatervben meghatáro-

zott célpopuláció tagjai által otthon mért vérnyomás, súly, magasság, haskörfogat értékek alapján az érintett páciensek kardiovaszkuláris rizikóstratifikációja elvégezhető, célfelállítás megtehető, intervenció megkezdhető. Továbbra is szükséges a laborok dokumentálása, azzal a feltétellel, hogy 1 éven belüli klinikai laborok, praxisban esetlegesen használt mini-laborok eredményei kerülnek felhasználásra, dokumentálásra.

A Három generációval az egészségért program megvalósításán túl javasoljuk, hogy kiemelt figyelmet fordítson mindenki a veszélyeztetett kategóriába tartozó egyének és családtagjaik influenza elleni védőoltásban részesítésére. Érdemes külön időszávot – akár a normál rendelési időn kívül - kijelölni a védőoltás beadására.

Egyéb szakemberek:

Pszichológus/mentálhigiénében jártas szakember:

- A már megkezdett betegek egyéni terápiáját online folytathatja.
- A megbetegedéstől való félelem, a karanténban lévő betegek és hozzátartozóik szorongásának, illetve a munkájukat elvesztő pácienseink szorongásának oldásában segíthet például - online stresszkezelő tréningek formájában.
- A kijárási korlátozás miatt sokan otthonaikban ragadtak a nap 24 órájában, a bezártság számukra nyomasztó lehet – a karantén idején mentálhigiénés támogatás segítség lehet.
- Az idős korosztálynak különösen fontos a mentálhigiénés támogatás, például rendszeres telefonos, skype stb. beszélgetés formájában.

Dietetikus:

- E-mailben tud tájékoztató, oktató anyagot küldeni pácienseknek – különös tekintettel a diabeteses, a jelenlegi helyzet miatt mozgásszegény életmódot folytató betegek számára.
- Telefonon, online, web-chat formájában tud kapcsolatba lépni a kliensekkel.
- A gyermekek az iskolák és óvodák bezárása, a kijárási korlátozás miatt az otthonaikban ragadtak. Kevesebbet mozognak. Több lehetőségük van az egészségtelen táplálkozásra (pl, nassolás TV nézés közben). Ebben a helyzetben a dietetikus által adott tanácsok kiemelten fontosak lehetnek.

Gyógytornász/mozgás-szakember:

- A már kiszűrt gyermekek megkezdett pl. lúdtalp, tartásjavító tornáinak folytatása online vagy írásos anyag küldése révén.
- A túlsúlyos/elhízott gyermekek részére átmozgató torna összeállítása írásban/online/videó küldése révén, a család igényeitől/lehetőségeitől függően.
- Igény szerint bármely gyermek számára hasonló lehetőség biztosítása.
- Felnőttek részére átmozgató torna, gerinctorna biztosítása írásban/online/videó küldése révén.
- Online eszközzel egyéni gyógytorna biztosítása krónikus mozgásszervi betegeknek.

- Lakásban végezhető torna tanácsadás telefonon és/vagy video küldésével.
- A mozgásgyógyászati foglalkozások kis létszámú családok részére webkamera segítségével szakember irányításával.
- A megfelelő távolságtartás mellett, elsősorban kisebb csoportok részére, szabadtéri mozgásprogramok szervezése.

Védőnők feladatai:

- Telekonzultáció biztosítása, a védőnői gondozás körébe tartozó családok, szülők részére
- a vírusfertőzéssel kapcsolatos általános tanácsadás,

C.) Műszaki-szakmai megfelelés:

Javasolt figyelembe venni, hogy a táv-konzultációk dokumentációját a vállalatokhoz legjobban közelítő módon szükséges elvégezni. A kliens aláírása utólagosan is beszerezhető illetve elektronikus formában is elfogadható (részletesebb ld. a <https://www.aEEK.hu/3g-program> weboldalon elérhető „tájékoztató a veszélyhelyzet idején végzett tevékenységek adminisztrálásával kapcsolatban” című dokumentumban, amely a COVID-19 járvány fennállása idején a veszélyhelyzet visszavonását követően is használható).

A projekt keretében tervezett eredeti kommunikációs tevékenységeket javasoljuk olyan mértékben módosítani, hogy a jelenlegi infekció kontroll alapelveinek megfeleljen. Példaképpen említhetendő a leveles/szórólapos kiértékelés, személyes toborzás kerülése, telekommunikációs eszközökkel helyettesítése.

A megvalósítással kapcsolatos további információkat az ÁEEK tájékoztatója tartalmazza: Tájékoztató a Három generációval az egészségért program keretében tervezett szakmai tevékenységek megvalósításával kapcsolatban a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet által veszélyhelyzetnek minősített időszak alatt